

Handläggare

Annica Mårtensson
Telefon: 08-50825201
Anna Colliander
Telefon: 08-50825243

Till
Socialnämnden
2024-02-20

Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11

Svar på remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2023/1441

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remiss om Boverkets rapport utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat remiss av Boverkets rapport – Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd.

Remissen redogör för Boverkets utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och förslag till förändringar. Boverket har uppmärksammat att antalet ansökningar och beviljade ansökningar har sjunkit samt att summan för utbetalda bostadsanpassningar har minskat under en längre tid.

Den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft 2018, och ersatte då den tidigare lagen från 1992. Lagen innehåller tre delar; bostadsanpassningsbidraget, reparationsbidraget och återställningsbidraget och avser anpassningar i den permanenta bostaden för personer med funktionsnedsättning.

Boverkets förslag klargör bland annat att barn under 18 år ska företrädas av den vårdnadshavare som bor där bostadsanpassningen ska ske samt att medboende till en person med biståndsbedömt boende ska kunna beviljas reparationsbidrag av genomförd bostadsanpassning. Boverket föreslår att den som bor i ett familjehem enligt LSS inte längre ska undantas från lagens tillämpningsområde. För att underlätta för den enskilde föreslås att ägare av flerbostadshus ska få ökade möjligheter att överta bostadsanpassningsbidrag och reparationsbidrag.

Socialförvaltningen kan konstatera att förslaget till förändringar i bostadsanpassningslagen kan innebära en betydande kostnadsökning för kommunen avseende bostadsanpassningsbidraget

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remiss om Boverkets rapport utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en remiss av Boverkets rapport – Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd.

Ärendet

Lagen om bostadsanpassning syftar till att genom bidrag till anpassning av bostäder kunna ge personer med funktionsnedsättning förutsättningar till ett självständigt liv i eget boende. Vidare innehåller lagen även bland annat bestämmelser om reparationsbidrag och återställningsbidrag. Det är kommunen som ansvarar för alla tre bidragen, och kommunens beslut kan överklagas hos förvaltningsrätten. Boverket står för tillsyn av tillämpning av lagen.

Det funktionshinderspolitiska målet om att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund är en av anledningarna till att lagen om bostadsanpassningsbidrag anses viktig och ha stor betydelse. Det nationella målet tar avstamp i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning vilket ger lagen om möjligt en större relevans.

Den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft 2018, och ersatte då den tidigare lagen från 1992. Det finns vissa skillnader i lagarna, men till stora delar påminner lagarna om varandra.

Utvärderingens syfte och bakgrund

Boverket har uppmärksammat att antalet ansökningar och beviljade ansökningar har sjunkit, och att summan för utbetalda bostadsanpassningar i och med detta också har minskat sedan 2012. I uppdrag från regeringen ombeds Boverket att utvärdera lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och analysera hur den har påverkat utvecklingen av bidraget.

Om analysen visar att det i dagsläget finns hinder för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till nödvändiga bostadsanpassningar ska Boverket i utvärderingen komma med förslag på åtgärder för att vända utvecklingen. Särskild tyngd i utvärderingsuppdraget sätter regeringen på förhållandet mellan bostadsanpassningsbidrag och förskrivning av hjälpmedel enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Innehåll i lagen

Bostadsanpassningsbidraget

Bidraget syftar till att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till självständigt liv i sin egen bostad, och bidragsökande är alltid personen med funktionsnedsättning. Bidraget omfattar i princip alla typer av funktionsnedsättningar, till exempel rörelsenedsättning, nedsatt syn, utvecklingsstörning eller allergi. Nedsättningen ska vara bestående eller åtminstone långvarig.

Bidraget ska avse anpassning i den permanenta bostaden, och en sökande som bor i en bostad som har beviljats efter en särskild biståndsprövning enligt socialtjänstlagen (SOL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), kan inte beviljas bostadsanpassningsbidrag för att anpassa bostaden med vissa undantag. Kopplingen mellan funktionsnedsättning och åtgärderna som ansökan avser måste vara mycket tydlig. Exempel på bostadsanpassningar kan vara att ta bort trösklar, ställa i ordning en duschplats i stället för badkar, låta installera en spisvakt, göra en ramp till entrén, bredda dörröppningar, installera automatiska dörröppnare och specialhissar. Bidraget söks för att gälla i personens permanenta bostad, men i händelse av en situation där någon åtar sig att regelbundet under vissa perioder svara för omvårdnaden av en person med funktionsnedsättning i sin bostad och om åtagandet kan antas avse en längre tid, lämnas bidrag även för anpassning av den bostaden. Om anpassningarna gäller för allmänna utrymmen i flerbostadshus där sökande bor, kan rätten till bidraget överlåtas till hyresvärden eller bostadsrättsföreningen.

Reparationsbidraget

Bidraget finns för att kunna sökas i händelse av reparation av anordningar och inredningar som har installerats med stöd av bostadsanpassningsbidrag. När det gäller besiktning och underhåll, så kan det också inrymmas i detta bidrag. Bidrag kan lämnas för att reparera anordningar och inredningar som är av tekniskt slag eller som har utsatts för onormalt slitage på grund av funktionsnedsättningen. Exempel på anordningar och inredningar av tekniskt slag kan vara hissar, dörrautomatik, spisvakter, anordning för att göra inredning höj- och sänkbar, toalettstolar med spol- och torkfunktion eller anordning som kompletterar befintliga toalettstolar med dessa funktioner.

Återställningsbidraget

Bidraget vänder sig till ägare av hyreshus och bostadsrättshus samt hus med ägarlägenhetsfastigheter. Bidraget kan ge ägare rätt till ersättning för kostnader för att återställa anpassningsåtgärder som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag.

Boverkets förslag på ändringar

Efter en dom i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2020 referat 70) där HD funnit att ett lätt flyttbart rullstolsgarage inte var en komplettering av en fast funktion enligt 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag sjönk bidrag till Rullstolsgaraget markant. Boverket föreslår därför åtgärder för att åter göra rullstolsgarage bidragsberättigade.

Boverket har funnit att det kan finnas behov av anpassningar för barn i familjehem. Boverket föreslår att den som bor i ett familjehem enligt LSS inte längre ska undantas från lagens tillämpningsområde. Den som bor i ett familjehem enligt socialtjänstlagen, eventuellt i kombination med lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), omfattas redan i dag av bidraget.

Huvudregeln ska förbli att personen med funktionsnedsättning ska vara sökande. Den som är under 18 år företräds normalt av vårdnadshavare. Boverket föreslår att sökanden under 18 år där föräldrarna inte bor tillsammans ska barnet företräddas enbart av den förälder vars bostad ska anpassas för barnet.

Hinder kan uppstå om personen saknar förmåga att själv göra en ansökan liksom om personen inte har möjlighet att efter ett positivt beslut genomföra anpassningen. Boverket föreslår förändringar för att minska dessa hinder. Bland annat att ägare av flerbostadshus ska få ökade möjligheter att överta bostadsanpassningsbidrag och reparationsbidrag.

Boverket anser att reparationsbidrag ska lämnas också för anordning eller inredning även om den inte är av tekniskt slag. Medboende till en person med biståndsbedömt boende ska kunna beviljas reparationsbidrag.

Boverket anser att bestämmelsen om när en ansökan kan avslås på grund av brister i bostadens skick behöver kompletteras. Det ska framgå, att bedömningen av om det råder byggtekniska brister, eftersatt underhåll eller avsevärda brister i bostadens grundläggande funktioner, ska avse skicket före anpassning utan beaktande av vilka åtgärder bidrag söks för.

Boverket anser att den så kallade anvisningsrätten i 14 § lagen om bostadsanpassningsbidrag bör upphävas och att återställningsbidrag ska kunna beviljas för åtgärder i anslutning till

bostadsrättslägenheter även om lägenheten inte är belägen i ett flerfamiljshus.

Språkliga förändringar föreslås där bland annat sökandekrets ändrar benämning från ”sökande” till ”person med funktionsnedsättning” och begreppet ”planlösning” ska tas bort i 9§ lagen om bostadsanpassningsbidrag och ersättas med skrivningen ”hur utrymmena är belägna och fördelade”

Konsekvenser för kommunen

Boverkets förslag om ändringar i bostadsanpassningslagen syftar bland annat till att öka antalet beviljade bidrag för anpassning av bostad för personer med funktionsnedsättning. Fler beviljade bostadsanpassningsbidrag kommer att ge en ökad kostnad för Stadsbyggnadskontoret som handlägger bostadsanpassningsbidraget i Stockholms stad.

Boverket föreslår efter en dom i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2020 referat 70) att åter göra rullstolsgarage bidragsberättigade. För den enskilda skulle denna förändring medföra att fler får möjlighet till att införskaffa mobila rullstolsgarage, något som kan vara väsentligt för en ändamålsenlig bostad. Detta är det enskilda förslag som kan komma att få störst konsekvenser för kommunen. En återgång till siffrorna som förelåg före den tidigare nämnda domen i Högsta förvaltningsdomstolen skulle innebära en betydande ökning av kommunens kostnader för bostadsanpassningsbidraget. Om ökningen av antal beviljade ärenden återgår till 2015-2017 års nivåer skulle kommunernas kostnader för bostadsanpassningsbidraget kunna komma att öka med i storleksordningen 40–50 miljoner kronor årligen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för strategi och utveckling. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 14 februari 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 15 februari 2024.

Jämställdhetsanalys

Bostadsanpassningsbidrag lämnas till en person med funktionsnedsättning för anpassning av dennes permanentbostad. De allra flesta bostadsanpassningsbidrag beviljas äldre personer med funktionsnedsättningar som beror på åldrandet. Under 2021 gick 2,7 procent av bidragen till personer under 18 år. Antalet inkomna ansökningar ligger på drygt 60 000 årligen.

Medellivslängden fortsätter att öka i Sverige och vid pensionsåldern lever kvinnor idag i genomsnitt 22 år ytterligare och män i 20 år ytterligare. Vid uppnådda 80 års ålder lever kvinnor i genomsnitt ytterligare i 10 år till medan männen lever i knappt 8 år till. I

åldersspannet 65 år och uppåt lever fler kvinnor än män i Sverige. Förslaget om förändringar i bostadsanpassningsbidraget berör därmed fler kvinnor än män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen i Stockholm ställer sig positiv till Boverkets förslag till förändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag och anser att förändringarna bidrar till det funktionshinderspolitiska målet om att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, i ett samhälle med mångfald som grund.

Socialförvaltningen i Stockholm är positiva till att Boverkets förslag som klargör att barn under 18 år ska företrädas av den vårdnadshavare som bor där bostadsanpassningen ska ske samt att medboende till en person med biståndsbedömt boende ska kunna beviljas reparationsbidrag av genomförd bostadsanpassning. Likväl som förslaget om att den som bor i ett familjehem enligt LSS inte längre ska undantas från lagens tillämpningsområde.

Socialförvaltningen i Stockholm anser att förslaget kommer att underlätta för personer med funktionsnedsättning att i högre utsträckning genomföra beviljad bostadsanpassning då ägare av flerbostadshus föreslås få ökade möjligheter att överta bostadsanpassningsbidrag och reparationsbidrag.

Socialförvaltningen kan konstatera att förslag till förändringar i bostadsanpassningslagen kan innebära en betydande ökning för kommunen av kostnader för bostadsanpassningsbidraget.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remiss om Boverkets rapport utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Remiss - Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-02-10
Maria Karlsson, Verksamhetsutvecklare	2024-02-09